

Avisheftet mitt

Avis - eit massemedium

S

NYNORSK

AVIS I SKOLEN

Bli kjend med

FAKTA

AVIS =

«melding» (fransk), ei regelmessig offentleggjering av nyheter, artiklar, annonsar og kunngjeringar.

LOGO =

eit kjennemerke for ei verksemd, for eksempel eit fast namnetrekk eller ei kunstnarleg tilarbeidning av bokstavar i namnet til verksemda.

REDAKTØR =

sjefen for det som blir skrive i avisa.

Lim inn namnet ditt med bokstavar klipte
frå avisa.

Skriv eller lim inn namnet på avisa di.

avisa di

Lim inn logoen til avisa di.
Er logoen lik namnet?

Kven er redaktør i avisa di?

Har avisa di ei nettutgåve?
Kva er nettadressa?

Bli med på ordjakt

FAKTA

SUBSTANTIV =
namn på ting, stader, dyr
og menneske.

VERB =
ord som fortel kva vi gjør,
eller kva som hender.

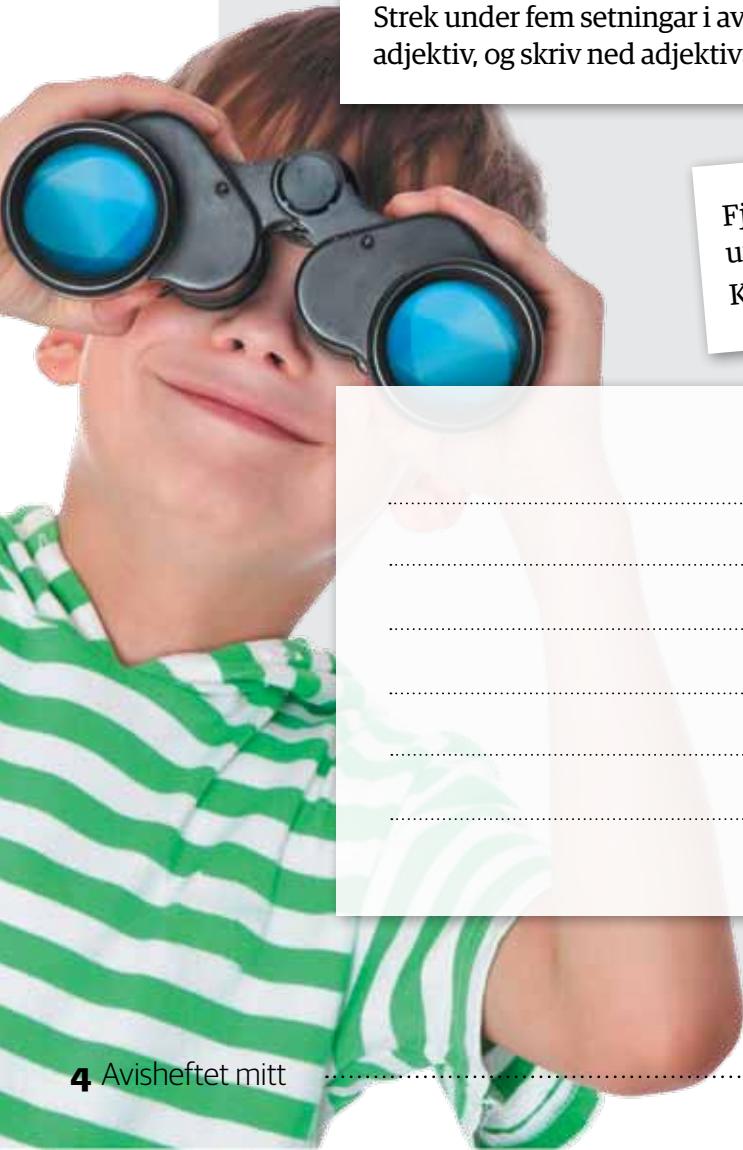
ADJEKTIV =
ord som fortel korleis
noko eller nokon er.
Adjektivet skildrar substantivet.

Jakt på adjektiv

Strek under fem setningar i avisas som inneheld
adjektiv, og skriv ned adjektiva.

Fjern adjektiva og skriv ned dei fem setningane
utan adjektiv. Korleis endrar setningane seg?
Kva setningar liker du best?

slalåmski

hoppe

avis

lese

syng

Substantiv

Verb

Plasser orda over i rett liste nedanfor.
Fyll på med substantiv og verb som du finn i avis.

Leit etter gode og vonde ord i avis. Kva liste er lettast å fylle? Kvifor trur du det er slik?

Gode og vonde ord

Lær om byggjeklossane i avisa

The diagram illustrates the structure of a newspaper article. It shows a vertical column of text with horizontal lines pointing to specific parts, each labeled with a color-coded title:

- TITTEL (Black line)
- STIKKTITTEL (Green line)
- BYLINE (Orange line)
- INGRESS (Black line)
- BRØDTEKST (Blue line)
- MELLOMTITTEL (Red line)
- BILETTEKST (Black line)
- ILLUSTRASJONSBILETE (Blue line)
- DATOLINJE (Pink line)

Below the diagram, a photograph of two football players, Stefan Johansen and Nils Jahan Semb, is shown. The newspaper clipping above the photo includes the following text:

E2 Sport | TIRSDAG 11. AUGUST 2011
Semb lover Stefan plass i VM-kvaliken
- Har ikke press på seg

Stefan Johansen (22) har ennå ikke debutert på landslaget, men loves plass til hestens VM-kvalikkamper, uansett hvordan han gjør det mot Sverige.

ANDSLAGET
MÅKT: Bay Wahlestrøm
mai@dagbladet.no

STOCKHOLM (Dagbladet) - Godt gassen som er blitt den store snakkisen i fotball-Norge etter måltidet nykammet här og i ty dress til sin første A-landslags-samling.
- Jeg kommer til å hente min første A-samling med landslaget fra neden for livet. Landslaget har pøret meg veldig, og nå er jeg endelig her. Nå gleder det bare å ta være på sløssen, om jeg får den, sier Stefan Johansen til Dagbladet. Den store minnen mot Rosen-

borg kvelden før ble vasket ut i løpet av natta. Da han ikke var hødt hans svært innstift på landslaget.

- Jeg er inne i en artig periode, hvor det kommer mye ting hele tiden. Jeg har hatt redde hatt en fin peis med Døvle. Han liker at jeg er fremmerket og kreativ. Jeg skal ikke endre så mye på det jeg har gjort i Strømsgodset, det er trots alt grunnen til at jeg er her, sier Johansen.

Må få tåle svingninger
Godset-profilen var imidlertid Drøsles Afrika-tur i januar, men måte da innde forfall på grunn av trenerbesværsdå i føren. Nå lever topfotballspeljef Niels Jahan Semb i den sange midtbaneposisjonen og ønsker i varmen på landslaget fram over, nærmest hrendan han pretrer mot Sverige.

- Stefan har ikke press på seg denne kampen. Jeg er sikker på at han har nivået som skal til inn og han kan ha en fantastisk landslagseksperten foran seg. Det er in-

gen tvil om at han er med i planene våre videre, sier Semb til Dagbladet.

- Han er garantert en plass i troppen til hestens VM-kvalikkamper mot Kypros og Sveits?

- Ja, der er han med. Han spiller seg ikke ut på en landskamp, og vi må tåle at han kan svage litt når man er frisk i et A-landslag, sier Semb til Dagbladet.

Frisk type
Han mener at Johansen var sint-standig mot Rosenborg.

- Han har tilført spillet sine veldig opp. Offensivet har han vært god, bestandig, kreativ og godt tilknyttet spiller. Nå viser han en ny dimensjon som godt arbeider og stell i klassen. Han er en hellig type, sier Semb trivs.

- Han virker som en utrolig frisk type, både på og utenfor banen. Jeg kjenner veldig godt til Ronny Deila, og når han snakker så godt om han, så er det en grunn til det, er Bredie Hauge-langs dom over Johansen.

FÅR KLIPPEKORT! Stefan Johansen (t.v.) garanteres landslagsplass av topfotballspeljef Niels Jahan Semb. Foto: Vegard Graff / NTB Scanpix

Tittel. Skal vere kort. Gjer oss interesserte i å lese saka.

Stikkittel. Står over tittelen og er ein slags hjelpar.

Byline. Viser namnet på journalisten.

Ingress. Innleiing. Fortel oss kva nyheita handlar om.

Brødtekst. Han står med små bokstavar og gir oss mange opplysningar.

Mellomtittel. Deler opp artikkelen. Får lesaren til å halde fram med å lese.

Bilettekst. Står under biletet.

Illustrasjonsbilete. Skal fortelje oss kva nyheita handlar om.

Datolinje. Viser kva avis det er, dato og kva slags sak det er.

Prøv deg som journalist

Journalisten som skal skrive om ei nyhet (ei sak), tenkjer på at leesarane vil ha svar på dette:

- Kven skjedde dette med?
- Kva skjedde?
- Kvar skjedde det?
- Når skjedde det?
- Kvifor skjedde det?
- Korleis skjedde det?

No kan du prøve å intervju ein du har lyst til å stille spørsmål til.

Fyll ut skjemaet under slik at du er godt førebudd.

Eg ønskjer å intervju:

.....
Dette skal eg prøve å få svar på:
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Dersom du stiller spørsmål ved hjelp av dei seks spørjeorda, blir det ikkje så lett svar med ja eller nei.

FAKTA

Dei seks spørjeorda er ikkje like for alle som bur her i Noreg. Kva seier de der du bur?

KVEN?

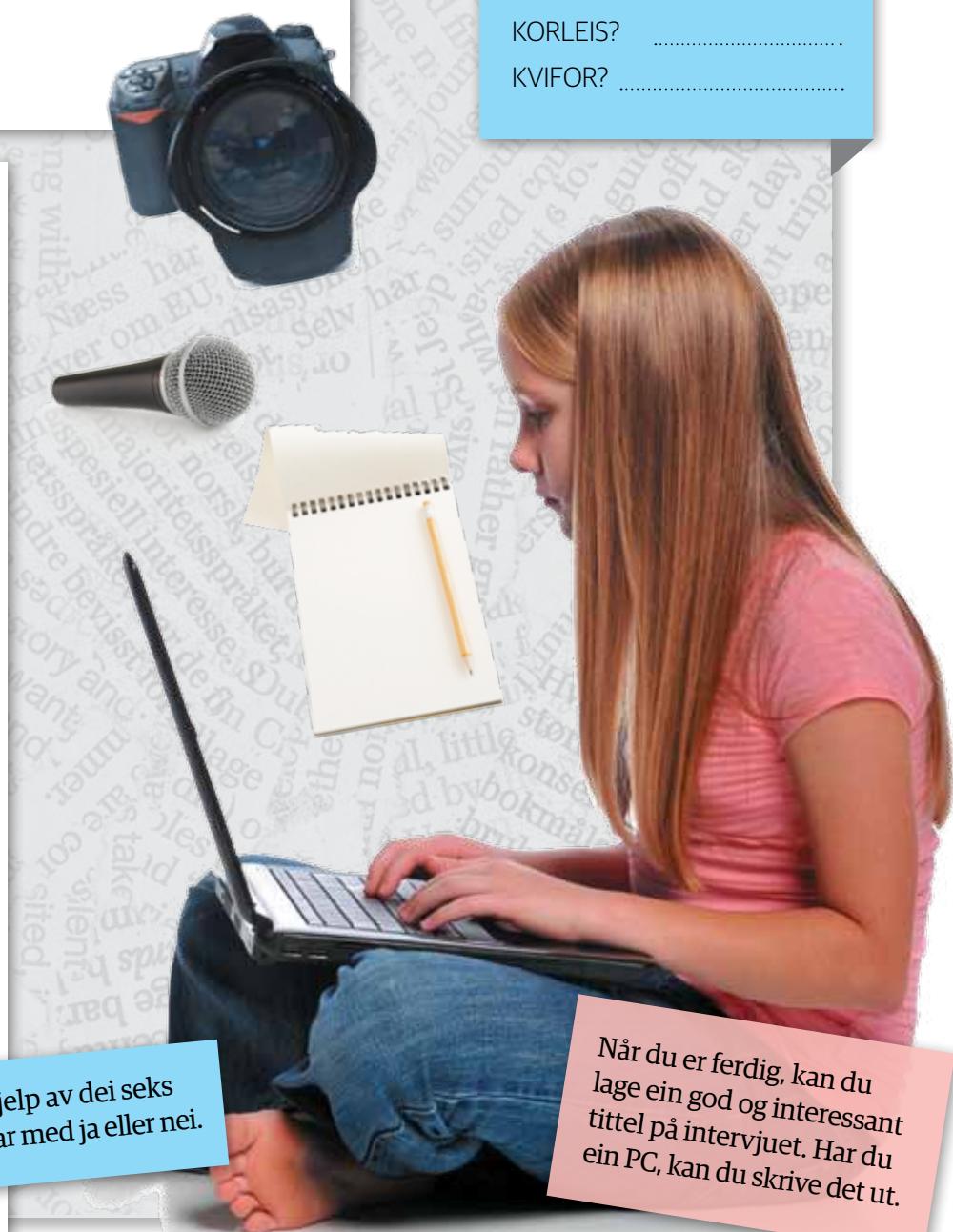
KVA?

KVAR?

NÅR?

KORLEIS?

KVIFOR?

Bli med på nyhe

Du kan jakte i papiravisa eller nettaviser. Skriv tittel og litt om kva saka handlar om.

Lokalnyheit
Finn ei nyheit frå der du bur.

Innanriksnyheit

Finn ei nyheit frå ein eller annan stad i Noreg.

Utanriksnyheit

Finn ei nyheit frå verda utanfor Noreg.

FAKTA

AVISENE =
skal fortelje oss om det som skjer. Slik får vi kunnskap om små og store hendingar.

JOURNALISTIKK =
er å rapportere om det som skjer. Dei som rapporterer (skriv, fotograferer eller filmar), blir kalla journalistar. Journalistar må først undersøkje saka for å skaffe seg kunnskap om henne. Så kan dei presentere saka i avisar.

itsjakt i avisa

Lag ei nyheitssending

Samarbeid to-tre elevar:

Vel saker frå avisa pluss eigne saker. Sendinga skal vare maksimum tre minutt.

De kan velje mellom å:

- 1) øve inn munnleg framføring
- 2) gjere lydopptak (radiosending)
- 3) gjere videoopptak (tv-nyheiter)

Til slutt:
Spel opptak eller framfør
munnleg for klassen.

Vi kjøper og sel

FAKTA

Butikkane og private må betale for å annonser i avisene. Annonsar er den viktigaste inntektskjelda for avisene.

Avisa tener også pengar på å selje avisar. Det meste av inntektene bruker avisar på den viktigaste oppgåva si: å lage godt nyhetsstoff på papir og nett.

Reklameannonse

Finn ein annonse som du synest er fin, eller som annonserer for noko du liker. Klipp han ut og lim han inn her:

Privatannonse

Dersom du skal selje for eksempel sykkelen din, kan du setje inn ein liten privatannonse i avis.

Finn eksempel på ein privatannonse.

Klipp ut og lim han inn her:

Dei fleste som skal selje noko privat, annonserer i nettavisa, på Finn.no eller andre liknande tenester. Du vil annonsere sykkelen din for sal på nettet. Korleis kan du gjere det best der du bur?

.....

Lag ein annonse

Du er butikksjef. Lag ein fin annonse for den kulaste vara i butikken.

Bli med på taljakt

Leit i avisa og finn den dyraste vara som kan kjøpast. Sjå på prisane som står i annonsane. Kva prisar er det flest av? Dei som sluttar på ni, eller dei som sluttar med eit anna siffer?

Gå saman to og to.
Lag ei oppgåve til kvarandre
der de bruker annonsar.

Set fri fuglen

Finn du dei magiske tala som
mangler i rutene, set du
fuglen fri frå det vesle buret.

89,50,- **99,-**

Skattejakt

Bla gjennom avisene på jakt etter biletene.

LUKT

Finn eit bilet som viser noko du kan lukte:

Kva er det?

LYDAR

Sjå gjennom avisene og finn biletene av ting som lagar lydar. Lim inn her:

FAKTA

Somme biletene er tekne når fotografen er på plass mens noko skjer. Andre biletene blir til (arrangerte) fordi avisene treng desse for å vise kva nyheita (saka) handlar om.

SMAK

Sjå gjennom avisene og finn eit bilet av noko du kan smake.

Kva er det?

FØLE

Sjå gjennom avisene og finn eit bilet av noko du kan føle.

Kva er det?

YRKE

Sjå i avisene om du kan finne biletene av ein person som har eit bestemt yrke. Skriv inn yrket her:

Vi forskar på namn

Til denne oppgåva treng du ei datamaskin.

Ei av dei mest populære sidene i avisas er den som har biletar av bursdagsbarn.

1) Vel ein gut og ei jente som det er biletar av, og skriv ned namna deira her:

2) PC Gå inn på www.ssb.no.

3) Søk på namn.

4) Skriv inn namnet til den første som du har valt ut.

5) SØK: Kor mange har det namnet her i Noreg?

JaCOB

6) Trykk på valet for historisk utvikling. Når var namnet du har valt ut, mest populært?

7) Gjer det same med det andre namnet.

Sara

FAKTA

Vi har ei namnelov i Noreg som fortel kva namn som kan brukast. Seinast seks månader etter at eit barn er født, må foreldra melde frå kva barnet skal heite, slik at namnet blir godkjent.

EKSTRAOPPGÅVER:

8) De kan finne ut kva tre gute- og jentenamn i klassen som er mest brukte i Noreg.

9) Sjå på fylkesoversikta. Kva plass får dei seks namna i fylket sitt?

10) Klikk på uvanlege namn.
Kva namn synest du er mest spesielle.

Marius

ALMA

Det står i avisa

Lær med avisa

Finn eit bilet av noko du liker. Det kan vere eit dyr, eit hus, eit tre, ein bil ...

Les først biletteksten.

Les deretter nyheita som høyrer til biletet. Kva får du vite?

Skriv inn under.

Dette veit eg:

Dette vil eg vite meir om:

Dette har eg lært:

FAKTA

Vi som bur i Noreg, les flest aviser i heile verda.

Det vil seie at du som les og jobbar med aviser, er ein av verdsmeistrane.

In the newspaper

Kva heiter det på engelsk?

- avis
- journalist
- redaktør
- intervju
- bilete
- annonse

Sitat

«I keep six honest serving-men
(They taught me all
I knew); Their names are
**What and Why and When
And How and Where and
Who.**» *Rudyard Kipling*

Leit i avis...

etter ord eller bilet som viser:

- **colours** (fargar): f.eks. white,
- **animals** (dyr): f.eks. cat,
- **food and drinks** (mat og drikke): f.eks. orange
- **clothing** (klede): f.eks. jumper,
- **numbers** (tall): f.eks. eleven,

Skriv ned det du finn på engelsk og lag setningar der du bruker orda.

Bruk dei engelske spørjeorda who, what, when, where, why og how og still spørsmål til ein medelev.

Teikneseriar

Lim inn ei tekneseriestripe frå ei avis:

Lag di eiga tekneseriestripe:

--	--	--

På tv i kveld

Sjekk tv-programmet

Favorittprogrammet mitt:

Det startar klokka: tal (skriv inn digitalt) / analogt (teikn inn visarane)

Dette er favorittprogrammet eg vil sjå, fordi:

Favorittprogrammet til dei vaksne:

.....
Det startar klokka: tal (skriv inn digitalt) / analogt
(teikn inn visarane)

Dei vaksne vil sjå dette fordi:

Lim inn namnet (logoen) på favorittkanalane dine.

Følg med på veret

Samanlikn vêrmeldinga i avisa med korleis vêret verkeleg blei.
Dersom avisa di ikkje har vêrmelding, kan du bruke yr.no eller storm.no

	Kl	Vêrsymbol	Temp	Nedbør	Vind	Skriv eitt eller fleire ord som høver til vêret i dag
Vêrmelding for dag						
Slik blei det						
Vêrmelding for dag						
Slik blei det						
Vêrmelding for dag						
Slik blei det						

Kva dag var det mest nedbør?

Når bles det mest?

Kva dag var det kaldast?

Kva dag var det varmast?

På kva dag stemte vêrmeldinga best?

Lag vêrmelding ...

for dei neste tre dagane!
Samarbeid to-tre elevar:

De kan velje mellom å:

- 1) øve inn munnleg framføring
- 2) gjere lydopptak (radiosending)
- 3) gjere videoopptak (tv-nyheiter)

Framfør for klassen.

Aviskryssord

Her kan du bruke noko av det du har lært!

Kva står
det her?

1. Viktig stoff i avis.
2. Innleiing til artikkelen.
3. Tittel.
4. Arbeider i avis og tenkjer som ein detektiv.
5. Avis på engelsk.
6. Undersøke ved å snakke med folk.
7. Fotografi.
8. Ordklasse.
9. Kjennemerke (namnemerke).
10. Sjef i avis.
11. Avisa si viktigaste inntektskjelde.
12. Digital avis.
13. Tek bilet.

				*			
1.							
2.							*
3.							
4.			*				
5.						*	
6.				*			
7.					*		
8.							
9.							
10.						*	
11.					*		
12.							*
13.							

Set saman bokstavane i dei (raude) rutene til eit substantiv for noko de kan laga saman i klassen.
Skriv her:

Lærarrettleiinga til dette heftet er på www.aviskolen.no

Avis i Skolen (AiS) er skoletenesta til medlemsbedrifter knytte til Mediebedriftenes Landsforening (Mediebedriftenes Landsforening inklusive regionale foreiningar). Avis i Skolen skal fremje avis som læremiddel for å aktualisere undervisninga. Avis i Skolen skal også formidle mediekunnskap til barn og unge slik at dei kan få eit bevisst og kritisk forhold til media. AiS tilbyr undervisningsmateriell for grunnskolen og den vidaregåande skolen og kurs for lærarar i metodikk og avis- og nettrelaterte emne. Skolar, kommunar og andre interesserte kan bestille kursemne ut ifrå behov på bestill.aviskolen.no.

MBL: Veslemøy Rysstad vr@mediebedriftene.no

Skolekonsulentar: Følgjande område er dekte / delvis dekte av skolekonsulentar: **Oslo og Akershus:** Sigurd Ø. Sætre, ss@mediebedriftene.no, **Vestfold/Telemark** **Buskerud:** Kjell Bakken, kjell-b@sandefjordnett.no, **Hedmark/Oppland:** Anita Vestli, aviskolen@h-a.no, **Hordaland:** Johannes Bøyum, johannes.boyum@bt.no, **Agder:** Sven Fjeldal, sfj@live.no, **Trøndelag:** Steinar Husbyn, steinar.husbyn@levanger.kommune.no. Ved spørsmål om andre område: kontakt MBL.

Ansvarleg utgivar: Mediebedriftenes Landsforening (MBL) 2013
Redaktørar: Johannes Bøyum, Anita Vestli og Sigurd Ø. Sætre.

Design: Svenner Reklamebyrå AS, Trykk: O7 Media AS
ISBN: 978-82-7817-201-8